

Entrevista a Miquel Àngel Landete, 'Senior', que publica el disc 'L'experiència gratificant', després de passar de l'anglès al valencià ● Santi Vallés publica un estudi exhaustiu sobre 'Acció Valenciana', revista de referència del valencianisme dels anys trenta

QUADERN

EL PAÍS

Número 464, dijous 12 de febrer de 2009

Q

L'evolució de l'espècie

JOAN F. MIRA

Tal com he explicat en l'esplèndida revista *Mètode*, jo he sigut partidari, des de menut, de la narració bíblica del *Gènesi*, amb Adam i Eva creats per obra divina al Paradís, amb la temptació, el dimoni, l'arbre del bé i del mal, la poma i l'expulsió, i Caïn i Abel mostrant el camí de la història futura, que és una història de fratricidis, de recursos econòmics (Abel agricultor, Caïn pastor), i dels sacrificis per a aplacar la ira de Déu. Darwin, que enguany tan justament commemorem, ens ha fet suposar que venim d'uns orígens una mica bestials, animals i aspres, i que l'evolució de la nostra espècie ha sigut, i ha de ser i serà, un camí de perfecció creixent de la nostra condició d'humans *sapient*s. Així ho creiem els adults il·lustrats, i ho creuen també fermament els paleontòlegs que extrauen i observen els trossos de crani o les dents dels nostres avantpassats rudimentaris, antecessors, precursors, neandertals i altres avis i besavis que preparaven lentament, sense saber-ho, l'esclat de la nostra glòria humana. Així ho pensa i defensa el gran Eudald Carbonell, que, estudiant els ossos d'Atapuerca i altres restes prehumanes, quasi humanes, conclou que el procés encara va amb retard, que l'espècie sapient no serà del tot humana fins que no arribe a un futur indefinit i perfecte. De manera que, segons la Bíblia, venim d'un passat de perfecció completa, de paradís en la terra i de felicitat innocent i assegurada, i un pecat original ens va portar la decadència, la malaltia, la fatiga i la mort, la guerra i l'odi: de la glòria a l'infern, o almenys al purgatori. La ciència, però, ens suggereix que el paradís és sempre un lloc en el futur, quan ja ens haurem humanitzat del tot, quan ja serem savis, pacífics i bons. Quan ja no destruïrem la terra, quan ja no ens destruïrem a nosaltres mateixos. I quan l'estupidesa serà un fet del passat. Vista, però, la humanitat present, per exemple la humanitat valenciana i política, pense sovint si no hauré de tornar a la creença infantil. Segons la qual, no anem avant, anem arrere, i segurament paguem algun pecat.

Música

La força d'un himne

Fa cinquanta anys que Raimon va compondre 'Al vent', la cançó que va il·luminar tota una època

CARLES GÀMEZ

Una nit de primavera del 1962, a Casa Pedro, una tasca prop de l'edifici antic de la Universitat al carrer de la Nau, Raimon feia el "debut" com a vocalista enmig d'una celebració literària. Entre els assistents hi havia l'escriptor Joan Fuster i altres oficials del valencianisme cultural. Raimon "entrenà" *Al vent* —la cançó ja feia un quant temps que volava per diferents cenacles—, els començats, començant pel mateix Fuster, van rebre la veu de Raimon, i aquest *Al vent*, com l'impacte d'un meteorit sobre el seu plat de pollastre rostit. El mateix Fuster es referirà a aquella vetlada i al descobriment del "fenomen Raimon" en la biografia que publicà sobre el cantant el 1964. "Descobriem", escriu Fuster, "una clara energia possible, vinguda del fons de la terra o d'un racó del temps". Hi havia, d'entrada, una lletra que ultrapassava els textos de les balades festivalenques de l'època i els *porompoperos* triomfants; hi havia una interpretació marcada pel crit, que després es convertirà en un dels trets característics, que es distingia del paisatge canor; hi havia la figura d'un jove, perfil d'un nou fenomen juvenil que s'havia escampat pertot arreu amb la marea rock. I hi havia, per descomptat, la llengua, aquell "idioma que es rejovenia", com escriuà Joan Fuster, i que ara fluïa en mono i estèreo.

Enguany, *Al vent* celebra els primers cinquanta anys, des d'aquell viatge el 1959, entre Xàtiva i València, en què un jove estudiant d'Història iniciava els primers acords a cavall d'una vespa. Una efemèride que tindrà entre nosaltres una exposició organitzada pel Vicerectorat de Cultura de la Universitat Politècnica i un recital del mateix cantant, després d'un quant temps d'absència "forçosa" dels escenaris de la ciutat. Una celebració que se sumará a un altre episodi commemoratiu, l'acta fundacional de la Nova Cançó amb la pu-

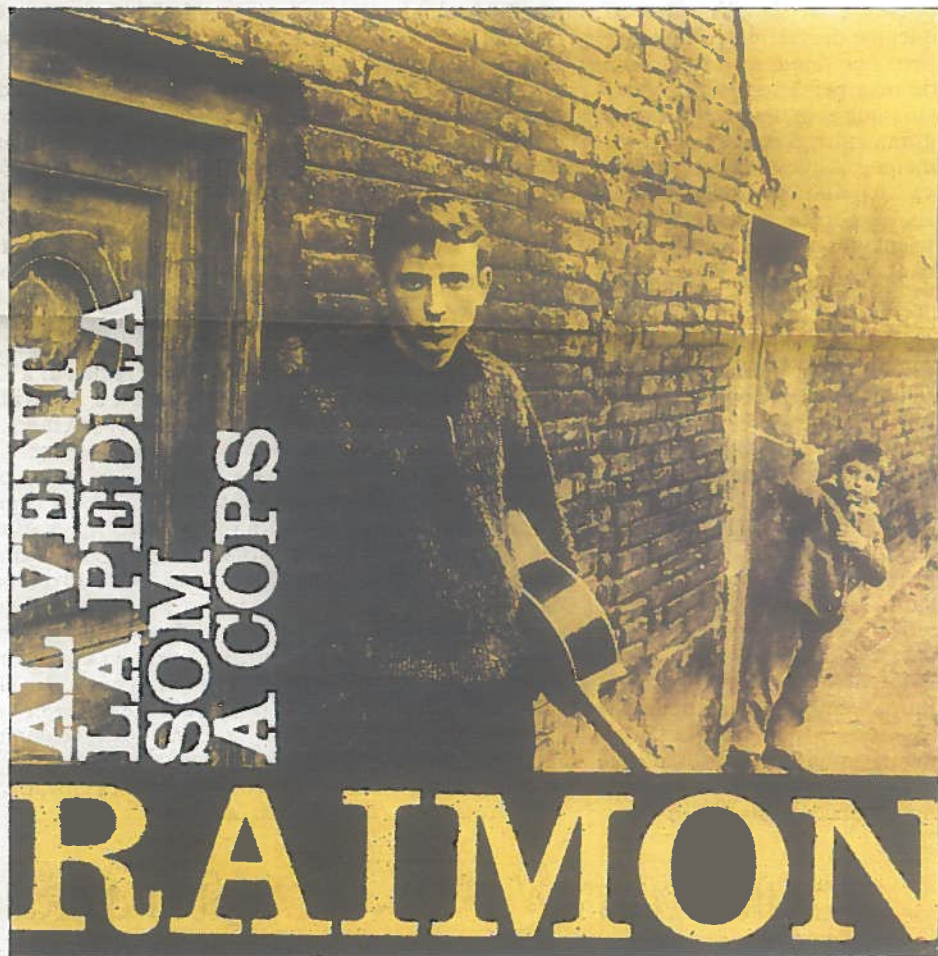
blicació en la revista *Germinàbit* del text "Ens calen cançons d'ara" a càrrec de Lluís Serrahima i la reivindicació d'una cançó moderna i de contingut líric en català. Raimon se situarà ràpidament al capdavant del nou moviment, la Nova Cançó, que acabarà transformant-se en un fenomen

El cantant de Xàtiva es va convertir en el símbol i la veu del "malestar juvenil"

ciudadà, cultural i polític. Enfront de les històries domèstiques i barcelonines dels primers jutges, Raimon aportava un "vent rural", farcit de l'energia del *rock* i l'inconformisme juvenil. *Al vent* esdevindrà, finalment, l'himne de tota una generació que ja no ha viscut la guerra i que comença a perdre la por del franquisme. De la

seua cistella creativa eixirà la primera cançó obertament antifranquista. *Diguem no*, un altre càntic excitant per a consum autòcton. Raimon es converteix en el símbol i la veu del "malestar juvenil", ara resumit en aquests crítics metafísics d'*Al vent*.

La irrupció d'*Al vent* i el naixement de la Nova Cançó conflueixen en el temps amb l'arrancada d'altres "noves cançons" al món. Si, d'una banda, el *tsunami* rock havia produït una sèrie de pertorbacions arreu del món, a la Gran Bretanya, a Itàlia, a França, a Alemanya, etc., des del seu epicentre made in USA, la configuració d'una nova cançó "intel·lectual", una cançó "amb cara i ulls", amb un text d'ambicions literàries i una melodia de vocació lírica, també començava a fer-se realitat. A França, ja tenien una sèrie de noms que practicaven amb èxit aquesta comunió entre text i música: Georges Brassens, Jacques Brel, Léo Ferré, etc., i intèrprets com Juliette Greco o Yves Montand com a vehicles. Passa a la pàgina 2

Caràtula del disc de Raimon on es va incloure la cançó *Al vent*.